1827. No. 8.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 9 JANUARIJ.

Bij deze COURANT wordt een Byvoegfel uitgegeven.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den 31 december.*

Te Geneve had men berigt, dat er te Livorno brieven waren aangekomen, behelzende de zekere tijding van de volkomen nederlaag en vlugt van *Kioutachi*. Die berigten komen ook van een groot aantal andere plaatsen aan, en men kan dezelve niet in twijfel trekken. Men geeft echter nog geene bijzonderheden daarvan op; doch men zegt alleenlijk, dat in den veldslag, welke er geleverd is, de Grieken den vijand met de grootsten moed hebben aangevallen, en dat het verlies der Turken zeer aanzienlijk is geweest. *Omer*-pacha is gekwest, en drie dagen daar na overleden.

Men heeft op het slagveld den zoon *Tahir-Abasi*, bell der Albanezen; *Chielezis Colonato*, den regter arm van *Kioutachi*, en verscheiden andere personen van aanzien gevonden. Twee duizend Turken zijn gesneuveld. Het aantal gekwetsten is niet bekend. De Grieken hebben 500 man verloren. Die brieven zijn den 22 december te Geneve aangekomen.

WEIMAR, *den 28 december.*

De onderzoekingen naar de woelingen van heethoofden, welke alhier plaats gehad, en sedert eenige jaren, de algemeene aandacht bezig gehouden hebben, zijn provisioneel tot een einde gekomen, en de uitspraak, door onze regering gedaan, is den 1 en 13 november ll. aan alle de in dit geding betrokken personen beteekend geworden. De instructie in deze zaak is geschied, zoo door het universiteits gerest van Jena, door de daartoe opzettelijk gevestigde commissie, als door gedelegeerden, daartoe door onzen grootertog benoemd. De handelingen bevatten: *a.* het misdadig verbond, het welk in 1821 en vervolgens bestaan heeft an de duitsche universiteiten; *b.* de gezelschappen der studenten, zoo gezegde *geheime genootschappen*; *c.* de verboden gezelschappen, bekend onder de namen van *Germania*, *Burschenschaft*, enz. Drie personen, welke bevonden ijn aan het verbond *a.* te hebben deel genomen, en zich aardoor schuldig gemaakt te hebben aan hoog verraad, ijn veroordeeld tot *zes* jaren gevangenis-straf in eene vesng; een hunner, een staats-beamte zijnde is van zijne post ontzet. Drie anderen, welke vervolgd waren ter zake an aan het gemeld verbond te hebben deel genomen, zijn in tijheid gesteld. De veroordeelden zijn in beroep voor een oogere regtbank gekomen.

Zes personen hebben bekend, dat zij tot de *geheime genootschappen* waren toegelaten. Bij de instructie zijn zij ijgesproken; doch de regering heeft zich het vermogen oorbehouden, om de uitsluiting van alle openbare ambten op n toe te passen, uit krachte van het besluit der Duitsche ondsvergadering, in dato den 26 september 1819, afgeondigd te Weimar, den 30 october daaraanvolgende.

De personen, welke ter zake van het derde punt van beschuldiging vervolgd waren, die ruim 50 in getal waren, ijn tot geene straf hoegenaamd veroordeeld.

Het vonnis met de considerans beslaat 85 folio bladen druks.

ENGELAND.

LONDEN, *den 30 december.*

De *Times* herhaalt, dat, offchoon de Fransche papieren aromtrent nog steeds het stilzwijgen in acht nemen, volmens particuliere brieven *Ferdinand* het ultimatum van het ngelsch gouvernement aangenomen en met eigen hand onerteekend heeft.

Voorts heeft men, door expresses van Berlijn en Weenen, berigt ontvangen, dat de gevoelens dier hoven, ten anzien der boodschap des Konings en der tusschenkomst an Engeland in de zaken van Portugal, volmaakt instemmen met ons gouvernement.

Van Petersburg heeft men nog geene dergelijke verzekeingen kunnen ontvangen, maar wanneer men in aanmerking eemt de taal en het gedrag van den Russischen gezant te Parijs, blijft er op dit punt geen twijfel overig. In het algemeen hebben, naar men verzekert, de gevoelens van Keizer *Nicolaas* eene gunstige strekking verkregen voor de liberale instellingen; en zou hij niet slechts wel gezind zijn om zijne bekrachtiging te geven aan de nieuwe orde van zaken in Portugal, maar zelfs geenszins weigeren om des noods behulpzaam te zijn in het helpen vestigen van eene betere orde van zaken in Spanje, overtuigd dat een despotiek gouvernemet, zoo als dat welk in Spanje bestaat, eene schande voor het beschaafd Europa is.

Van Oporto is er geene latere tijding dan tot den 19. Men was er, vergelijkender wijs gerusster, sedert de poging der rebellen tegen de troepen te Amarante mislukt was. Ook was de van Lissabon afgezondene oorlogsbrik *Renard* in het gezigt, welker aankomst ten minste bescherming voor de schepen en vervoerbare goederen in geval van nood beloofde.

Het sterfgeval, hetwelk men vreest en verwacht, is nog niet gebeurd; dezen avond leefde de Hertog van York nog, maar zijn toestand is hopeloos. De *Times* van heden morgen zeide, en nog wel als eene geruststelling tegen de vrees voor een meer plotseling verscheiden, dat het mogelijk was dat Z. K. H. nog een paar dagen voort kwijnde, maar dat het koud vuur zich reeds tot boven de knie uitstrekte en dat de werking der blaas had opgehouden. De ziekte van den Hertog is waterzucht in de maag, welker werking men reeds sedert eenigen tijd door gedurig sterkere prikkelmiddelen heeft gaande gehouden, schijnt eindelijk voor de zelve geheel ongevoelig te worden.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 2 january.*

De berigten uit Lissabon loopen tot den 20 der vorigen maand; de studenten te Couwbre hadden getracht onrust te verwekken, maar op de eerste bewegingen van het garnizoen was alles onmiddellijk gestild geweest. De rebellen hebben beide tegen Almeida en Amerante eenen aanslag gewaagd, maar zijn met verlies door de garnisoenen der beide plaatsen te rug geslagen; het korps van den markies *de Chaves* bevindt zich nog altijd te Chaves, en dat van den Burggraaf van *Montalegro* te Villa-Real, en dat van *Silveira* in de omstreken van Braganza.

NEDERLANDEN.

ROTTERDAM, *den 4 january.*

Heden morgen ten 10 uren werd de geheele stad verschrikt door het hooren van eenen geheel ongewonen/waren slag, die alles deed dreunen. Elk liep naar buiten, en nu zag men, in de rigting van de Schie, eene zwaare kolom van rook, welke weldra bleek voort te komen van een ongeluk aan de kruidmolen. Snel was men, met de zich meest nabij bevindende brandspuiten, het tooneel van den ramp genaderd, en men bevond, dat het ongeluk was ontstaan in het harpuis, welk gebouw geheelen al vernietigd was, terwijl de magazijnen, stoven en het korrelhuis van derzelver daken waren beroofd. De akeligheid dezer verwoesting werd nog vermeerderd, zoowel door het gezigt van de rookende stukken hout en bloedende overblijfselen van menschen, die in het rond verspreid lagen, als door het bewustzijn van het groot gevaar waarin men was wegens de voorhanden zijnde voorraad van kruid in de overgebleven maar van hunne daken beroofde gebouwen. Men begon met dadelijk al wat rookte te bespuiten, en meende tevens te beginnen met het magazijn van kruid te ruimen, doch bij nader inzien werd dit te gevaarlijk geoordeeld, daar er, door het open liggen van het dak, soms brandende stukken in konden gekomen zijn. Met overleg der eigenaars en hoewel tot hunne groote schade, werd dus alles nat gespoten, alvorens te ruimen; en met dit natspuiten is men tot in den namiddag voortgegaan; waardoor men dan ook gelooft dat alle verder gevaar is afgewend. Op de Schie, waar natuurlijk de slag en dreuning het ergste waren, zijn eene menigte glazen gebroken, en was de ontsteltenis verbazend. Met het harphuis zijn vier menschen in de lucht gevlogen; het akelige van de verstrooid liggende stukken dezer ongelukkigen, laat zich niet beschrijven. Voorts verneemt men, dat eene arbeiders-vrouw, door den schrik, ontijdig bevallen en dadelijk na de verlossing overleden is.

GRONINGEN, *den 28 december.*

In het afgeloopene jaar 1826, zijn in de stad Groningen *geboren* 516 zoonen en 476 dochters, te zamen 992 kinderen, en daarenboven 74 dood geboren. In hetzelfde jaar zijn aldaar *overleden* 1822 personen boven de 14 jaren, en 1022 beneden dien ouderdom, te zamen 2844. Tot de maand mei ingesloten leverde de sterfte niets bijzonders op, maar door de ontstane ziekte in junij, werd dezelve aanmerkelijk vermeerderd, zoo dat sedert dien tijd overleden zijn als volgt:

in junij	102.	In october	586.
„ julij	153.	„ november	416.
„ augustus	445.	„ december	226.
„ september	662.		
		te zamen	2590

waaruit blijkt dat in de eerste 5 maanden van het afgeloopen jaar er slechts 254 menschen stierven. Het getal der geboren in 1825 beliep aldaar 1103 en der overledenen 860; zoo dat in 1826, 132 meerder geboren zijn dan in het voorgaande jaar. De sterfgevallen overtroffen in 1826 die van 1825 met 1984. Wij meenen nog de volgende bijzonderheid te moeten opmerken, dat in 1825, 166 menschen meer dan in 1824 in Groningen overleden zijn, hetgeen bijna een vijfde gedeelte van dat van het vorige jaar uitmaakt. Zou de kiem der ziekte, welke men als een gevolg der overstrooming van 1825 beschouwt, niet reeds toen bestaan hebben?

LEEUWARDEN, *den 8 january.*

Bij besluit van Zijne Maj. van den 23 december ll., worden alle Vaderlandsche Geschied- en Letterkundigen uitgenoodig om voor Paschen aanstaande aan Hoogstdenzelven in te zenden:

1. Eene uitgewerkte schets, inhoudende een plan, naar hetwelk, volgens hunne meening, de Algemeene Nederlandsche Geschiedenis zoude behooren te worden bewerkt, op zoodanige wijze, dat dezelve alleen op de meest echte bescheiden gegrond en door dezelve geheel worde geregtvaardigd.

2. Eene opgave der middelen, welke meest gepast worden geoordeeld, om zoodanig plan te verwezenlijken.

3. De geen, wiens ontwerp, na een opzettelijk bevolen onderzoek, aan ons het doelmatigste zal voorkomen, en die overigens bekwaam en genegen mogt zijn, om het meest gewigtige deels des werks op zich te nemen, zal door Ons, op den nader te bepalen voet, tot geschiedschrijver des Rijks worden benoemd.

4. Zij, welke later of afzonderlijke gedeelten der Nederlandsche geschiedenis, bij afzonderlijke vragen voor te stellen, het best zullen hebben bewerkt, zullen niet alleen eene schadeloosstelling erlangen, maar ook door Ons met eerebijken of anderzins worden beloond.

En zullen de noodige bevelen gegeven worden, tot het onverwijld doen in orde brengen en rangschikken van alle provinciale, stedelijke en gemeente archiven, alsmede van die van alle corporatien, en voorts om daarvan te doen opmaken naauwkeurige lijsten of registers, waarvan het duplicaat aan den Minister van Financien zal worden toegezonden, ten einde daarvan, voor de zamenstelling der Algemeene Nederlandsche Geschiedenis, in het vervolg, zoodanig gebruik te maken, als zal vermeend worden te behooren.

Bij besluit van Z. M. van den 26 december ll. wordt verstaan, dat te rekenen van den eersten dezer, geene registratie, als van eigen jagt, zal mogen plaats hebben, ten zij de grondeigenaar zich ieder jaar zijn regt, om op zijnen grond te jagen, hebbe voorbehouden, en alzoo getoond, zijnen grond niet aan de publieke jagt te willen overlaten; zullende den Opperjagermeester, Opperhoutvester voor de Noordelijke provincien, toezien, dat geene registratie verleend worde op eenige akte van afzonderlijken verkoop, afstand of verhuring van het regt tot de jagt, ten zij de grondeigenaar zich dat regt ieder jaar hebbe voorbehouden.

Bij Zijne Majesteits Besluit, van den 25 december 1826, no. 77, is de heer *Pier Zeper*, welke op den 2 dezer als Wethouder dezer Stad, moest aftreden, bij continuatie weder als zoodanig aangesteld.

ADVIJS *van den heer* M. F. D. baron VAN SIJTZAMA, *uitgebragt in de zitting der Staten-Generaal, Tweede Kamer, van den 21 december* 1826.

EDEL MOGENDE HEEREN!

Na in den beginne ongelukkiglijk door de in mijne provincie heerschende ziekte, verhinderd te zijn geworden, de deliberatien over de begrootings-wetten in de sectien bij te wonen, heb ik mij bij mijne zittingneming in de Kamer hoofdzakelijk moeten vergenoegen met eene blote lezing der voorgestelde wetten en bijlagen, en offchoon ik gaarne bekenne dat behalven dit beletzel, eene juiste beoordeeling van het te dezer zaak voorgestelde mijne krachten verre zoude te boven gaan, heb ik echter, ten einde mij zoo veel mogelijk au fait te stellen, de punten waarop aanmerkingen gemaakt waren door de sectie waarvan ik de eer heb voor october lid te wezen, met inspanning nagegaan, en

Mr. G. A. AVENHORN van NAUTA, Secretaris te Rauwerd, presenteert publiek bij strijk- en verhooggeld, ten overstaan van Mr. H. CANNEGIETER, Notaris te Grouw, te verkoopen:

1. Zekere 2 bunders 93 v. roeden 94 v. ellen en 91 v. palmen, zijnde GREIDLANDEN, gelegen op het Nieuwland onder Rauwerd, Petri 1827 te aanvaarden.

2. Zekere 5 bunders 69 v. roeden 52 v. ellen 63 v. palmen GREIDLANDEN, gelegen over hoog in eene Zathe en Landen, gelegen te Poppingawier, groot 11 bunders 39 v. roeden 5 v. ellen 26 v. palmen, bij *Ruurd Mintes van den Berg* cum uxore als huurders in gebruik; Petri 1823 te aanvaarden.

3. Eene HUIZINGE en BUITHUIS, staande aan de Speersterdijk onder den dorpe Goenga; Mei 1827 te aanvaarden.

Alles nagelaten door *Geertje Sydses de Jong*, Boerin te Rauwerd.

De beschrijving zal geschieden ten huize van *Ate Hiddes Hiddema*, kastelein te Rauwerd, den 20 Januarij, en de finale palmslag op Zaturdag den 3 Februarij 1827, telkens des namiddags ten twee uren

De Condition zijn te vernemen bij den Secretaris *Avenhorn van Nauta* en den Notaris *Cannegieter*, te Grouw.

Uit de hand te huur of ook wel te koop: Een HEEREN HUIZINGE, voorzien van onderscheiden behangen en niet behangen, gestukadoord en niet gestukadoorde Kamers, benevens twee Keukens, Zolders, en verdere geriefelijkheden, met daar bij en aan een ruime STALLING en KOETSHUIS, mitsgaders TUINMANS-WONING, en groote TUIN daar achter gelegen, voorzien van Engelsch en andere Plantsoen, en wel beplant met extra beste Vruchtdragende Boomen; alles staande en gelegen op het aangenaamst van den dorpe Dronrijp, aan de Trekvaart en Rijdweg, hebbende alle dagen de passagie van ongeveer 20 Trekschepen; alles zoodanig thans door den Wel Geboren heer *U. H. Wielinga Huber* wordt bewoond; voor of op den 1 Mei 1827, te aanvaarden. Onderrigt te bekomen bij P. J. van BEIJMA, op Dekema-State te Weidum.

)o( )o( )o(

Een ongehuwd, eenigst PERSOON, het Rogmalen en Pellen en andere vereischtens verstaande, van goede getuigschriften voorzien, op den 12 Mei aanstaande een dienst begerende, op de Molen te Dronrijp, vervoege zich in persoon te Leeuwarden, bij JOHs. JONK.

De Secretaris A. L. POTMA, te Workum, zal ten overstaan van den Notaris H. ALBARDA aldaar, op Vrijdag den 12 Januarij 1827, ten huize van *Evert Nauta* provisioneel, en op Vrijdag den 26 Januarij 1827, ten huize van *Jelle M. Hoekstra*, te Workum, finaal, telkens des namiddags ten 2½ uren, verkoopen:

Eene heerlijke ZATHE en LANDEN cum annexis, gelegen op het Breeveld onder Workum, groot bijna 39 bunders, alle Greidlanden, bij *Hotze P. Steiginga* in huring, kunnende St. Petri en Mei 1827 vrij worden aanvaard; nader bij Billetten gespecificeerd.

De ondergeteekenden geven ter kennis van hunne begunstigers, dat de handel in Noordsche Houtwaren door hun gezamentlijk gedreven, met primo Januarij 1827 met onderling genoegen is opgehouden, en dat ieder voor zich zelf op eigen naam zal handelen.

Harlingen, den 30 December 1826. HOUTTUIN & POTTINGA.

Bij beslotene Briefjes te huur: 1 Bunder 83 v. roeden 71 v. ellen 82 v. palmen uitmuntend GUARDINIERSLAND, gelegen te Huizum, voorheen bij *Antje Teunis*, wed. *Tjitse Sytzes*, en naderhand door hare Erven gebruikt, Petri 1827 vrij te aanvaarden. De Briefjes moeten worden ingeleverd voor den 20 Januarij 1827, bij FONGER de HAAN, op de Nieuweburen, letter K, no. 167, te Leeuwarden, bij wien de Conditien te vernemen zijn.

***** De Boekhandelaar G. T. N. SURINGAR, te Leeuwarden, berigt aan de Inteekenaren op het *Geschiedkundig Tafereel van den Watervloed en de* OVERSTROOMINGEN *in de Provincie Vriesland door* J. van LEEUWEN, dat gemeld werk het licht ziet, en zoo verre nog niet geschied is, eerstdaags zal worden verzonden, of afgehaald kan worden tegen betaling van ƒ 4.

Wijders dient tot berigt dat het zelve, volgens gemaakte voorwaarden, buiten inteekening niet wordt verkocht; doch dat bij eene spoedige aanvrage afzonderlijk te bekomen is: de daarbij gevoegde KAART *van* VRIESLAND, *gekleurd naar de verdeeling in Grietenyen*, en alzoo geschikt voor algemeen gebruik. De prijs is ƒ 1 : 50.

Bij gemelden uitgever is heden van de pers gekomen de PROVINCIALE KANTOORALMANAK VAN VRIESLAND, *voor* 1827.

---

verklare die aanmerkingen gaarne ook als de mijne te willen aannemen, en dit doende, had ik gehoopt dat de antwoorden van het Gouvernement, mij die inlichtingen met betoog van noodzakelijkheid van sommige uitgaven zoude hebben verschaft, als welke ik tot mijne volkomene overtuiging, om dezelve intewilligen meen te behoeven, vooral in eenen tijd dat de schatkist nog zware uitgaven te kwijten heeft en men noodzakelijke van eventueel nuttige uitgaven wel degelijk behoort te onderscheiden.

Die, zoo noodige overtuiging heb ik echter door sommige der gegevene antwoorden niet mogen bekomen, en dezelve laten, na mijne wijze van zien op eenige der gedane vragen nog veel te wenschen over. Zoo zoude het mij offchoon bij voorraad overtuigd van 's Gouvernements volkomene behartiging van 's Rijks belangen, wenschelijk toegeschenen zijn dat er geen overschot van het eene jaar, tot aanvulling van een te Kort van een volgend dienstjaar op diezelfde post, wierde gebezigd, zoo als met de acht tonnen Gouds voor premien tot ondersteuning van sommige takken van nationale nijverheid werkelijk het geval kan zijn, kunnende zulks in geen geval eenig nut, maar wel bij eene wenschelijke geheele afsluiting der begrootings-rekening hinderlijk, althans minder duidelijk wezen; zoo had ik gewenscht de plannen der werken te mogen kennen, welke men voornemens is uittevoeren, en waarvoor in onderscheidene posten ongeveer 1 millioen vijfmaal honderd duizend guldens buitengewoon is aangevraagd, ten einde mij zelven rekenschap te kunnen geven, van de inwilliging dezer som!

De redevoering door Zijne Excellentie den Minister van Financien op gisteren in deze vergadering gehouden heeft bij mij wel de volkomene overtuiging doen geboren worden, dat het Gouvernement voor als nog niet gereed is, omtrent deze werken, aan de Staten-Generaal de verlangde inlichtingen te geven, maar, daar ik van gevoelen ben, geene som men te kunnen inwilligen, voor werken, welker geheele omvang, en berekenbare uitkomsten mij niet kunnen bekend zijn, zoo levert zulks voor mij juist eene reden te meer op, om mijne toestemming tot deze uitgaaf, tot tijd en wijle deze zaak tot meerdere rijpheid zal zijn gekomen, te verschuiven, ik vinde mij hiertoe te meer geneigd om dat ik vreze dat er mogelijk werken onder berekend zijn, welke aan gegronde tegenspraak zullen onderhevig wezen, even gelijk den geprojecteerden IJdam dit is, niet alleen op zich zelven, en voor Amsterdam, maar ook nog wegens de duizenden kleine schepen, die in een niet onaanzienlijk deel des Rijks, ik bedoel de Provincien *Groningen*, *Overijssel*, *Vriesland* en elders thuis behooren, en wier eigenaren in de scheepvaart op de Zuiderzee thans nog hun sober bestaan vinden.

Zoo had ik vurig gewenscht, dat men eindelijk zoude hebben afgezien om tot stijving van 's Lands schatkist het middel der loterijen te bezigen, althans een derzelve en wel de meest schadelijke zoude hebben onderdrukt, dit middel kost jaarlijksch de verwoesting van vele, anders gelukkige en nuttige huisgezinnen, en is te verderfelijker naar mate het deszelfs invloed meerder verspreid in die klassen der maatschappij, die door mindere beschaving niet alleen slegter daartegen gewapend zijn, maar ook nog gedoemd schijnen, het indirekte gevolg der loterij, bedrogen te worden, namentlijk, in eene verschrikkelijke mate te ondervinden, konde men de Loterijen zoodanig wijzigen: dat geene anderen als bemiddelden en door hunne opvoeding en stand in de maatschappij voor misbruik daar tegen beveiligden, daar aan deel konde nemen, dan zoude ik dit middel als geheel vrij kunnen gedogen, maar daar zelfs degenen die slechts eenige centen bezitten, daar aan kunnen deelnemen en niet zelden listige Commissionaris, in de schamele woning van den armen daglooner binnen sluipen, om het denzelven smakelijk te maken, hem eerst te krediteren, vervolgens te bedriegen, ten einde hem daarnaar van alles wat hij zoo zuur verdiende te beroven, zoo kan ik niet anders, dan zoo veel van mij afhangt mij tegen een middel te verklaren, het geen mij zoo verderfelijk zoo ongepast schijnt, dat, hoe groot het nut ook zij, dat door de daar voor te ontvangene sommen moge worden daargesteld, hetzelve nimmer zal kunnen opwegen, tegen het onheil daar door reeds veroorzaakt, en ik meen alzoo het Gouvernement te mogen verzoeken, deszelfs overal in doorstralende Vaderlijke bezorgdheid ook tot hiertoe te willen uitstrekken.

Ik zal, U Edel Mogenden! aandacht alhoewel de stof rijk is, niet langer ophouden en zal mij, indien ik van de verkeerdheid mijner mening niet worde overtuigd ondanks mij zelven genoodzaakt zien tegen de begrootings-wetten, voor het volgend jaar te moeten stemmen.

De Commissie tot onderstand der noodlijdenden door de ziekte te Langezwaag en Luxwold, heeft het genoegen te berigten, dat bij haar is ingekomen, van de Provinciale Commissie van Onderstand, eene baal, bevattende eene rol wollen dekens, benevens eene partij bultzakken en peluwen.

Door eenige ingezetenen van Gorredijk werden wij aangenaam verrast met de overzending van 260 korven beste aardappelen, 2 korven uijen, 47½ N. ℔ koevet. — Eenige ingezetenen van Lange- en Kortezwaag stelden ter onzer dispositie, *honderd en elf* guldens, 10 korven aardappelen, dito rapen, eenig gedroogd spek en koevet. — Uit de bus te Leeuwarden gewerd ons de som van ƒ 10 : 40, welke gifte, in de Courant van den 19 december abusivelijk gesteld is op rekening van Beetsterzwaag. — Overigens ontvingen wij van de Provinciale Commissie de som van *twee honderd* guldens, ten behoeve van Langezwaag, Luxwold, Terwispel en Kortezwaag, ten gevolge waarvan, met voorkennis van het Grietenij-Bestuur van Opsterland, de ondergeteekende insgelijks eene Commissie heeft opgerigt voor de beide laatstgemelde dorpen, terwijl deze gifte en hetgene verders gezonden mogt worden, ten behoeve der noodlijdenden door de ziekte, welke zich in deze *vier* dorpen bevinden, naar gelang der behoeften, gelijkmatig, tot vervulling derzelver, zal worden aangewend.

Gij allen, intusschen, die ons in onze pogingen, door werkdadig hulpbetoon, wederom verblijdt hebt en gesterkt, neemt aan onzen geroerden dank; en al oogst gij dan al geene openbare *eer* in bij de wereld, daar uwe namen bij haar verborgen blijven, ô de bewustheid van wel te hebben gehandeld, het streelend gevoel van aan armoede en ondergang eenigermate perk te hebben gesteld, de dank der uitdeelers en der erkentelijke beweldadigden, deze *eer* nogtans ontgaat u *niet*; zij is het *loon* uwer stille weldadigheid, op welke de zegenende hand der Goddelijke Voorzienigheid den stempel harer *goedkeuring* drukke!

Langezwaag, den 30 december 1826. *Uit naam dier beide Commissien*, J. S. DAMSTÉ.

B E K E N D M A K I N G.

Namens het Koninglijk Pruisisch Consulaat te Harlingen, wordt den belanghebbenden bekend gemaakt, dat de navolgende veranderingen van het kustvuur op het Schier-eiland Hela, in de bogt van Dantzig hebben plaats gehad.

Met 1 Januarij 1827, wordt het tot nu toe bij Hela brandende koolen vuur weg genomen, en in deszelfs plaats een draaijend licht in werking gebragt.

Het nieuwe licht bestaat uit zes lampen met terug kaatsende schilden, die in drie minuten tijds eens omdraaijen, en ieder halve minuut licht vertoonen.

Het licht is 120, en de trans van den toren 116 Pruisische voeten boven het waterpas verheven. Het staat eene kabel lengte afstands N. (per kompas) van het vorige vuur, en vier kabellengtens N. O. en een derde O. van de handpunt af.

Van het N. W langs de kust komende, zal het licht bij Grossendorf van den top te zien zijn; doch naderhand eerst als men hetzelve in het Z. krijgt, en Heijsternest op drie vierden Duitschen mijl afstand passeert; nog verder af ontwaard men het licht vroeger.

Met den 1 Januarij 1827, zal ook een, van de tot dien tijd bestaande twee kust-vuuren aan de haven van Dantzig te Neufahrwasser, eene verandering ondergaan, en in deszelfs plaats tot gemak van het binnen zeilen van booten en kleine vaartuigen, op het Haven-Bolwerk eene lantaarn branden.

F. D. FONTEIN.
Koningl. Pruisch Vice-Consul.

TOONEEL-BERIGT.

Heeren Inteekenaren worden verwittigd, dat de Tweede Representatie zal zijn op Zaturdag eerstkomende; de stukken zijn:

1. KAREL en KAROLINA, Tooneelspel.
2. De VERMAKELIJKE ROUW, Kluchtspel. Uitgevoerd door kinderen.

NB. Men kan nog des verkiezende voor zes kaartjes abonneren.

*** Getrouwd:

L. R. FONTEIN,
E. M. de SWART.
Franeker, den 3 Januarij 1827.

Arn. de JONG,
A. FONTEIN.

*** Heden morgen drie uren, Verloste van eenen Zoon AALTJE de JONG, geliefde Echtgenoote van W. MEINDERSMA.

Leeuwarden, den 25 December 1826.

Deze strekke tot bekendmaking aan Vrienden en bekenden, zoo binnen als buiten de Stad.

LEEUWARDEN, den 29 December 1826. Heden beviel, zeer voorspoedig, van eene welgeschapene Dochter, Vrouwe JOHANNA ELISE HUBER, geliefde echtgenoote van J. F. C. ESAU.

Strekkende deze tot bekendmaking aan bloedverwanten, vrienden en bekenden, zoo wel binnen als buiten de stad.

*** Heden verloste zeer voorspoedig van eene Dochter, H. van ENSCHUT, geliefde echtgenoote van

Idaard, den 30 December 1826. C. BERGSMA,

*** Mijne geliefde echtgenoot H. H. BRANDER, beviel heden zeer voorspoedig van eenen welgeschapen Zoon.

Sneek, den 2 Januarij 1827. S. W. VELDS.

Strekkende deze tot algemeene cummunicatie.

*** Heden morgen ten 6 uren, verloste mijne geliefde echtgenoote K. POSTHUMUS, gelukkig van eene welgeschapene Dochter.

Leeuwarden, den 2 Januarij 1827. J. S. Cl. BEEKHUIS.

*** Heden verloste mijne geliefde huisvrouw, GEERTRUIDA TOUSSAINT BEEKKERK, zeer voorspoedig van een welgeschapen Zoon.

Leeuwarden, den 4 Januarij 1827. G. HEIJMANS, *Goud- en Zilversmid.*

*** Zeer voorspoedig verloste heden middag, S. S. BAARDA, van eene welgeschapene Dochter, geliefde echtgenoote van

Leeuwarden, den 6 Januarij 1827. J. J. BUWALDA.

LEEUWARDEN, den 30 December 1826. Heden morgen overleed alhier, na eene kortstondige ziekte van slechts drie dagen, in den ouderdom van ruim 47 jaren, den Hoog Wel Geboren heer Jonkheer WILLEM HENDRIK Baron van HEEMSTRA, in leven Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en Grietman van Kollumerland en Nieuwkruisland.

*** Heden namiddag overleed, na eene langzame verzwakking, onze eenig overgeblevene geliefde zoon MINNE BLOK, in den bloeijenden leeftijd van ruim 32 jaren, een zoontje van slechts 3 jaren oud achterlatende.

Nog treurende over het gemis van dierbare panden, beweenen wij, met haar die hem het verlies zijner dierbare echtgenoote stond te vergoeden, dit voor ons zoo smartelijk verlies.

Harlingen, den 31 December 1826.
K. BLOK,
J. BLOK,
geb. Zijlstra.

*** Heden morgen omstreeks half vier uren overleed, tot mijne bittere droefheid, mijn waarden man HENDK. JANS BROUWER, in leven Koopman alhier, door een onverwacht toeval, in den ouderdom van zes en veertig jaren en vier maanden, waarvan ik elf jaren met hem in den genoegelijksten echt mogt doorbrengen; mij nalatende zes kinderen, waarvan drie uit mijn vorig huwelijk zijn, en de drie jongsten dit zwaar verlies nog niet kunnen beseffen; droevig valt mij en mijne kinderen dit gemis, daar ik in hem eenen braven man en mijne kinderen een zorgdragenden vader verliezen.

Lemmer, den 31 December 1826. JELTJE J. BROUWER, wed. Hendk. J. Brouwer, *mede uit naam van myne kinderen.*

De affairen zullen op de Wed. en Zoon blyven continueeren.

*** Was het voor ruim 2 weken, dat wij in rouw wierden gedompeld, door het afsterven van onzen zuster en aanbehuwd-zuster TRIJNTJE BOLTJES, in den jeugdigen ouderdom van 26 jaren, trof ons heden wederom gelijken slag, door het afsterven van onzen echtgenoote en zuster WIJTSKE BOLTJES, in den nog jeugdigen ouderdom van 31 jaren, en na eenige sukkeling van 22 weken.

Heerenveen, den 2 Januarij 1827.
F. K. BROUWER,
W. G. BOLTJES,
mede uit naam van myn broeder en zuster.

St. ANNA PAROCHIE, den 4 Januarij 1827. Heden namiddag overleed zeer onverwacht, mijnen geliefden echtgenoot HARMEN PIETERS DONIA, Erfgezeten alhier, Lid van de Grietenije Raad van het Bildt, Boekhouder van de Brand-Assurantie-Societeit, over- en Plaatsvervangend Vrederegter van het Kanton Hallum, in den ouderdom van ruim 48 jaren, waarvan hij 12 jaren gelukkig met mij leefde, mij uit onzen echt nalatende eene eenige dochter, die met mij zijn verlies bitterlijk beweent. Ik geef van dit voor mij zoo treffend verlies bij dezen kennis aan onze vrienden, betrekkingen en bekenden, voor welke zoo wel als voor de geheele maatschappij hij altoos ten goeden en ijverig werkzaam was, en ik twijfele niet of hij zal bij velen in een zegenend aandenken blijven.

GRIETJE G. DIJKSTRA,
wed. van H. P. Donia.

*** Heden ontvingen wij de hoogstgrievende tijding, dat onzen hartelijk geliefden oudsten zoon, JOSEPH POLACK, in den ouderdom van 42 jaren, aan de gevolgen eener borstkwaal, op den eersten dezer maand te Amsterdam is overleden, nalatende een eenigst nu ouderloos kind.

Bitter bedroefd over het verlies van eenen zoo dierbaren, braven, als edelen zoon, geven wij met diepgewonde harten daarvan door dezen kennis aan vrienden en bekenden.

Leeuwarden, den 4 Januarij 1827.
S. POLACK.
RIEKJE JOSEPH POLACK.

⁂ Het zoontje, den 28 December jl. tot onze blijdschap geboren, is heden tot onze droefheid gestorven.
VROUWEN PAROCHIE, J. P. AUWEN.
den 4 Januarij 1827. S. H. SMIT.

⁂ Heden morgen ten half elf uren overleed, tot mijne bittere smart, na eene korte ongesteldheid, op het onverwachtst, mijn geliefden man J. C. MEIJER, in leven Genees-, Heel-, Vroedmeester en Apotheker, in den bloeijenden leeftijd van bijna 41 jaren, mij nalatende tien minderjarige kinderen, die hun onzettend verlies slechts ten deele kunnen beseffen.
JOURE, Y. EVERTSZ,
den 4 Januarij 1827. wed. J. C. MEIJER.

LEEUWARDEN, den 5 Januarij 1827. Gisteren avond is, in den ouderdom van bijkans 86 jaren, overleden onze waarde oom, de Wel-Edel Gestrenge heer, Mr. THEODORUS KLEURDA WIERDSMA, voorheen mede oudste Advocaat voor den Hove van Vriesland, en laatstelijk Oud-Vrederegter van het kanton Leeuwarden no. 1.
P. WIERDSMA.
J. D. WIERDSMA.

⁂ Heden nacht omstreeks twee uren overleed, tot onze innige droefheid, onze dierbare moeder en behuwd-moeder, NIESKE TEUNIS VAN DER MEI, in den ouderdom van negen en vijftig jaren.
TERNAARD, R. R. POSTHUMUS,
den 6 Januarij 1827. *uit aller naam.*

Prijs der BOTER te LEEUWARDEN, den 5 Januarij 1827, f 35 : 00 a f 36 : 00.
Weit en Rogge zonder handel.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.
AMSTERDAM, den 6 Januarij 1827.

Werk. Schuld 2½ pc.	51⅛ a 51¼	Spanje 1805 . 5 pc.	—
Rest. Uitg. dito . —	a	—— 1822 . 5 —	12¼ a 12½
Kans-Biljetten . . . f	a	Weenerbank 5 —	a
St.vanuitgel.Kansb.	a	—— dito 4 —	a
Amort. Sijnd. 4½ —	93 a 93½	—— Certifi. 2½ —	a
Losrenten . . 2½ —	87¼ a 87½	—— Metal. 5 —	84¾ a 85⅛
Ned. Handelm. 4½ —	84¾ a 85¼	Idem . . . . 2½ —	a
Fr. Tiers Conf. 5 —	a	Idem te Lond. 5 —	85 a 85½
Obl. Rusland 5 —	98¼ a 99	Idem Bank-actien —	1280 a 1290
Rusf. Infchr. 6 —	48 a 48¼	Aand. *Roth.* f100 —	a
Certific. dito 6 —	50 a 50¼	Dito f 250. 4 —	a
Rusl. Hamb. 5 —	77 a 77¼	Napels Cert. 5 —	a
dito Neg. Lond. 5 —	79 a 79¼	Dito nieuwe 5 —	69¾ a 70
Pr. Lot. 1822 5 —	a	Dito in Lond. 5 —	a

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN GAASTERLAND, convoceren bij dezen, om te compareren in hunne respective Dorpskerken de Hervormde Floreenpligtigen der volgende Dorpen, als die van:
Oudemirdum en Nijemirdum, Vrijdag den 12 Januarij 1827, des voormiddags ten 9 uren.
Sondel, mede op Vrijdag den 12 Januarij 1827, des voormiddags ten 11 uren.
Harich en Ruigahuizen, Dingsdag den 16 Januarij 1827, des voormiddags ten 9 uren, en
Wijckel, mede Dingsdag den 16 Januarij 1827, des voormiddags ten 11 uren.
ten einde 1°. te delibereren, voor zoo veel nog niet is geschied, over het Reglement op den uitkoop van Kerkelijke Bedieningen. 2°. Vaststellen de begrooting voor den jare 1827. 3°. Nieuwe Kerkvoogden voor de afgaanden te verkiezen, en eindelijk 4°. om optenemen de Rekeningen over den jare 1826.
Balk, den 27 December 1826.
Grietman en Assesforen voornoemd,
W. VAN SWINDEREN.
Ter ordonnantie van dezelven,
W. J. HEMSING.

HET GRIETENIJ-BESTUUR VAN OPSTERLAND, zal op Woensdag den 24 Januarij 1827, des namiddags ten 2 uren, ten huize van *Baltus de Vos*, kastelein te Gorredijk, publiek besteden: Het bouwen van een NIEUWE SCHOOL aldaar, met alle de daartoe benoodigde Materialen, waar van Bestek en Teekening te zien zijn bij *Lutzen Alles van der Sluis*, te Gorredijk, en een Bestek ter Secretarij van de Grietenij Opsterland.
Ter ordonnantie van het Grieteny-Bestuur,
D. SURINGAR.

MR. VAN DER PLAATS, Notaris te Leeuwarden, zal op Maandag den 14 Januarij 1827, finaal, des namiddags ten 3 uren, ten huize van den kastelein *Wilkeshuis*, in de voormalige Loge te Leeuwarden, publiek verkoopen:
1. Een HUIS, federt korte jaren geheel vernieuwd, staande te Leeuwarden in de Groote Kerkstraat, letter I, no. 86, door den heer *Born*, Mr. Lodegieter bewoond. Waarop geboden is Drie Duizend Een Gulden.
2. Een dubbelde overwulfte KELDER, met een vrije ingang aan de Straat, loopende onder het eerste perceel en onder het Huis door den Wel Eerwaarden heer *van Loo* bewoond. Waarop geboden is Drie Honderd Zeven en Twintig Gulden.
Beide den 12 Mei 1827 te aanvaarden; breeder bij Billetten, die te bekomen zijn bij den Notaris.

MR. L. J. HUBER, Notaris te Sneek, gedenkt op Donderdag den elfden Januarij 1827, publiek bij boelgoed te verkoopen:
Eene aanzienlijke INBOEDEL, bestaande in Kabinetten, Pulpitums, Laadtafels, ordinaire Tafels, Stoelen, Bedden met derzelver toebehooren, en verdere Meubelen en Huisgeraden, benevens Koper, Tin, Yzer en Aardewerk en wat ten dage des verkoops meer te voorschijn zal worden gebragt.
Iemand iets ter verkoop verkiezende bij te voegen, gelieve daar van tijdig aangave te doen bij *H. Heslinga*, Ondernemer van publieke Boelgoederen, op de hoek van de Schapemarkt te Sneek, ten wiens huize de verkooping des voormiddags ten negen uren zal beginnen.

MR. L. J. HUBER, Notaris te Sneek, zal, als daartoe benoemd door de Regtbank van Eersten Aanleg aldaar, ten overstaan van het Vredegeregt van het Kanton Sneek, publiek bij strijk- en verhooggeld presenteren te verkoopen:
1. Eene HUIZINGE en ERF cum annexis, met ZOMERHUIS, op het Singel te Sneek, bij wijlen den heer *A. Stam* bewoond geweest.
2. Eene DITO, op de Kleine Palen aldaar, thans bij *Lubbert Blom* cum uxore in gebruik.
3. Een KAMER aldaar, thans door *G. van Delden* wordende bewoond.
4. Eene HUIZINGE op het Singel te Sneek, thans door de weduwe *J. Boersma* bewoond.
5. Eene DITO, op de Koemarkt aldaar, thans bij *Sybren Schuil* in gebruik.
6. Eene DITO, aan de Grachtswal buiten het Hoogend aldaar, thans door *M. A. Jongsma* wordende bewoond en gebruikt.
7. Een JACHTHUIS in de Stadsgracht bij het Hoogend aldaar, en
8. Een snelzeilend PLAIZIER-JACHT, met een overdekte Roef, met Zeil en Treil en verdere losse Goederen.
Kunnende alle deze percelen op de zitdagen bezien worden.
Wie hier aan gadinge maken, komen op Woensdagen den 17 bij de beschrijving, en den 31 Januarij 1827 bij de finale adjudicatie, telkens des avonds ten zeven uren, ten huize van de wed. *Jan Reinders van Koten*, koffijschenkster te Sneek, en koope op Conditien dan voortelezen, welke inmiddels te vernemen zijn ten Kantore van den Notaris Mr. HUBER voornoemd.

)o( )o( )o(MEN vraagt te Leeuwarden een' KNECHT in een voornaam Koffijhuis. — Dezelve moet in die kwaliteit reeds gediend hebben, en deswege, gelijk mede van zijn gedrag, goede Getuigschriften kunnen produceren. Hij behoort mede de Tafel te kunnen bedienen, en goed met het vullen en schoonmaken der Engelsche Lampen te kunnen omgaan. Iemand hiertoe genegen, vervoege zich in persoon, of met gefrankeerde Brieven onder letter X, aan het Kantoor dezer Courant.

LEES HIER. Uit de hand te huur of te koop, om op den 12 Mei 1827 te aanvaarden: Eene BOERENPLAATS, groot 16 bunders. Eene WAGENMAKERIJ. Drie BAKKERIJEN. Tien onderscheidene HUIZINGEN, tot alle nering, winkel en hantering geschikt, staande in het gebuurte van Dragten; benevens nog 16 stukken los LAND. Iemand genegen zijnde, kan op billijke voorwaarden de geheele koopsom er over houden, en ook des noods geld, om de affaires daar door voorttezetten. De gegadigden, om te huren of te koopen, adresseren zich in persoon of door gefrankeerde brieven, bij den eigenaar D. P. KOOPMANS, te Dragten.

DE Eigenaars van de ZATHE en LANDEN, gelegen te Ergwier bij Makkum, gekwoteerd lett. E., no. 3, groot 29 bunders 76 v. roeden 23 v. ellen 42 v. palmen, thans bij *Pieter Sikkes Postma*, tot St. Petri en Mei 1827, in gebruik, hebben besloten, om dezelve bij gesloten briefjes te verhuren en zulks voor den tijd van 5 jaren, moetende de briefjes voor den 15 Januarij aanstaande worden ingeleverd ten huize van *Johs. van der Velde*, te Bolsward, bij wien de voorwaarden te vernemen zijn. NB. Zijnde de Huizinge in de laatste jaren merkelijk vergroot en verbeterd, en de Landen bijzonder veel gerijflijker gemaakt.

A A N B E S T E D I N G.

MEN presenteert bij besloten briefjes bij den minstaannemenden te besteden: Een bijna geheel nieuwe BOERESCHUUR, staande onder Rinsumageest, aan de Ewal, *de Reidpolle* genaamd, thans bij de eigenaren *Sipke Tjeerds* en *Jan Tjeerds* bewoond, met de navolgende Materialen en Arbeidsloonen, zoo van Kalk, Zand, Spijkers, Rongen en ander IJzerwerk, en wat verder in het bestek bepaald zal worden. De Gegadigden gelieven de Briefjes vrachtvrij voor of op Donderdag den 18 Januarij 1827, des voormiddags voor 12 uren, in te leveren bij ANNE FABER, kastelein op het Smidshuis; waar Bestek en Teekening 8 dagen te voren ter lezing zal liggen, en nader onderrigt is te bekomen bij C. C. OBERMAN, Mr. Timmerman te Rinsumageest.

TE huur, bij fatsoenlijke stille lieden, om, des verkiezende, terstond te aanvaarden: Twee KAMERS, benevens een *Bovenvertrekje* en eene *Keuken*, gestoffeerd of ongestoffeerd, waarbij het vrije gebruik eener aangename *Tuin*; alles gelegen op de *Gracktswal* te Leeuwarden; te bevragen ten Kantore dezer Courant.

UIt de hand te Huur: Eene ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE en SCHUUR, groot 49 bunders, voor 3 of 5 Jaren, gelegen in het Heidenschap onder den dorpe Nijega, en thans door *Sjoerd Botes* bewoond, tot St. Petri en Mei 1827. Wie gading daaraan maakt, kome bij DOUWE JELJERS BOUMA, te Sneek.

WIe iets te pretenderen mogte hebben, het zij uit eene personele het zij eene hijpothecaire competentie op de nagelaten Boedel van wijlen den heer Professor EVERWINUS WASSENBERG, te Franeker overleden, gelieve ten spoedigsten daarvan aangave te doen aan den heer N. A. LENTZ, Testamentair Executeur van gedachte boedel, wonende te Franeker.

JOH. VAN DER HEIJ en ZOON, te Amsterdam, geven uit en hebben alom verzonden, de volgende NIEUWE WERKEN:
1. J. HERINGA Ez., Tiental Leerredenen ter aanprijzing van Christelijke Deugden. In gr. 8vo. f 2 : 90.
2. Bijdragen tot de Natuurkundige Wetenschappen, verzameld door H. C. VAN HALL, W. VROLIK en G. J. MULDER, 1ste Deel, no. 4, waarmede deze Jaargang kompleet is, gr. 8vo. met Platen. • 2 : 80.
3. W. A. OCKERSE, Nagelatene Redevoeringen. In gr. 8vo. Met het Portret van den Autheur. • 2 : 90.
4. VRUCHTEN EN RESULTATEN VAN EEN ZESTIGJARIG LEVEN, DERDE en LAATSTE DEEL, voorafgegaan van een Beknopt Levensberigt van den Autheur (W. A. OCKERSE), door de Hoogleeraren H. W. TIJDEMAN en J. CLARISSE. In gr. 8vo. met gegraveerden Titel en Vignet. • 4 : 20.
5. P. J. PRINSEN, Zangoefeningen, zamengesteld naar aanleiding van VAN DAPPEREN'S Handboekje voor het Onderwijs in de Muzijk en het Zingen. In gr. 4to. • 0 : 90.
6. G. C. VAN BALEN BLANKEN, Tweetal Leerredenen ter gelegenheid van de algemeen Heerschende Ziekte in ons Vaderland, ten voordeele mijner door dezelve ongelukkige en behoeftige Landgenooten. • 0 : 60.
Nog wordt bij bovengemelden en bij de Erven H. GARTMAN, uitgegeven:
7. J. GUISLAIN, Traité sur l'aliénation mentale et sur les Hospices des Aliénés. Ouvrage couronné et publié par la Commission de Surveillance medicale dans la Province de Nord Hollande séant a Amsterdam. Tome II gr. 8vo. avec VII Planches. • 6 : 0.

)o( )o( )o(MEn presenteert uit der hand te koop of te huur: Een neringstaande HUIZING en BAKKERIJ, met veel gerijfelijkheden voorzien; iemand gading maakt, adressere zich bij G. DIJKSTRA, te Dokkum.

)o( )o( )o(EEn APOTHEKERS-BEDIENDE, bewijzen van goed gedrag en bekwaamheid kunnende produceren, genegen zijnde zich op primo Mei 1827 in een Apotheek binnen Groningen te engageren, vervoege zich in persoon of met gefrankeerde brieven bij F. RINSMA, Apotheker te Groningen.

)o( )o( )o(WOrdt gevraagd tegen Mei e. k., een HUIS-KNECHT, met Paarden kunnende omgaan, van de Protestantsche Godsdienst, en van goede getuigenissen voorzien. Nader onderrigt ten Kantore dezer Courant. Brieven franco.

DE Floreenpligtige Ingezetenen van den Hervormden Godsdienst, worden geconvoceerd, om op den 24 Januarij 1827, des voormiddags ten elf uren, te compareren in de Kerk te Edens, om, in persoon, of bij behoorlijke volmagt, te stemmen een PREDIKANT, in de vacerende Hervormde gecombineerde Gemeente van Edens en Spannum, en zulks volgens het Reglement, daarvan zijnde. *In naam des Kerkeraads van voornoemde Gemeente,*
PH. J. ZWART OLINJUS, *Consulent.*

DE Floreenpligtige Ingezetenen van den Hervormden Godsdienst, worden geconvoceerd, om op den 25 Januarij 1827, ten elf uren, des voormiddags, te compareren in de Kerk te Boornbergum, om, in persoon, of bij behoorlijke volmagt, te Stemmen een PREDIKANT, in de vacerende Hervormde Gecombineerde Gemeente van Boornbergum en Kortehem, en zulks volgens het Reglement daarvan zijnde.
Uit naam des Kerkeraads van voornoemde Gemeente.
H. HEPPENER, *Consulent.*

DE Floreenpligtige Ingezetenen van den Hervormden Godsdienst worden geconvoceerd, om op den 25 Januarij 1827, des voormiddags ten elf uren, te compareren in de Kerk te Aalzum, om, in persoon of bij behoorlijke volmagt, te stemmen een PREDIKANT in de vacerende Hervormde Gemeente van Aalzum en Wetzens, en zulks volgens het Reglement, daarvan zijnde. *In naam des Kerkeraads van voornoemde Gemeente.*
J. HERDERSCHEÈ, *Consulent.*

DE Notaris J. KLAASESZ, presenteert bij boelgoed aan de meestbiedenden te verkoopen:
Ruim 150 Ipen, Esken, Abelen en HAAG-STAMBOOMEN.
Wie gadinge maakt, kome op Maandag den 15 Januarij 1827, des middags ten 12 uren, op de plaats van *Lieuwe Oebeles Woudwyk*, huisman te Hiaure.

JAN JOHANNES HIBMA, Hengstehouder onder Sexbierum, maakt aan de belanghebbenden bekend, dat het gewone HENGSTEBIER zal gehouden worden op den 20 Januarij e. k. ten huize van den kastelein *Frans Gerts Vellinga* te Oosterbierum.

VErhuring bij beslotene Briefjes: Van eene ZATHE en LANDEN, staande en gelegen op de Rijlst onder St. Nicolaasga, in leven bewoond en in gebruik geweest bij *Jakob Roelofs de Ree*, en door denzelven met den dood ontruimd, groot ongeveer 31 bunders 96 v. roeden en 69 v. ellen bijna alle Greidlanden, voor den tijd van vijf achtereenvolgende Jaren, integaan St. Petri en den 12 Mei 1827.
De Conditien zijn te vernemen bij SIKKE REINS HETTINGA, Huisman woonachtig te Teroele, of bij den Onderwijzer J. S. FEENSTRA, te Doniaga, waar de Briefjes moeten worden ingeleverd, voor den 28 Januarij 1827.

NB. UIt de hand te koop: Een wel bezeild VAARTUIG, groot 32 ton, en gebouwd op de wijs van een Blokzijlsch Jagt. Iemand hierop reflecterende, adressere zich aan den eigenaar P. R. PIEKEMA, te Bolsward. Brieven franco.

P U B L I E K E   V E R K O O P I N G.

DE Deurwaarder A. H. DE KOE, zal publiek bij verhooggeld presenteren te verkoopen:
Een geoctrooijeerd VEER en SCHIP, alle weken varende van de Lemmer op de Joure, van de Lemmer op Balk en van de Lemmer op Bolsward et vice versa, met Zeil, Treil en voorts alles wat tot eene compleete Inventaris behoort, zoodanig het zelve thans wordt bevaren door den eigenaar *Hans A. Wouda.*
Wie gadinge maken, komen op Donderdag den 11 Januarij 1827 bij de finale toewijzing, ten huize van *H. Leheux*, in het Logement de Wildeman, in de Lemmer, des avonds ten 6 uren.

)o( )o( )o(EEn BAKKERS-KNECHT, het Brood-, Koek- en Kleinbakken grondig verstaande, kan op den 12 Mei 1827 werk bekomen, bij A. DE JONG, Joodsche bakker te Bolsward, voorzien van goede getuigschriften. Brieven franco.

)o( )o( )o(ALle de gene die iets hebben te pretenderen, ofte verschuldigd zijn aan de Nalatenschap van wijlen MIJNDERT PIERS VAN DER MEULEN en MARIJKE ALBERTS STEENSTRA, gelieve daarvan opgaaf of betaling te doen, uiterlijk voor of op den twaalfden Februarij 1827, bij B. J. GROEN of S. A. AUKES, te Woudsend.

Mr. J. J. WIERSMA, Notaris te Sneek, zal op Dingsdagen den 9 Januarij 1827 provisioneel, ten huize van de wed. *Jan Reinders van Eeten*, te Sneek, en den 23 derzelver maand finaal, ten huize van de wed. *Engbert Dalsma*, logementhouderfche in den Witten Arend aldaar, telkens des namiddags ten 3 uren, publiek bij strijk- en verhooggelden, voor den tijd van vijf aaneenvolgende jaren, ingaan St. Petri 1827, presenteren te verhuren:

a. Zekere 18 bunders en circa 50 v. roeden uitmuntend best GREIDLAND, gelegen in onderscheidene stukken, aan de Houtwerf bij de Zoutkeet Malta, en verders in het Spaekhem en de Zomerrakfterhemmen, alles bij, om en onder het behoor der stad Sneek, met uitzondering van een stuk van circa 2 bunders, liggende aan de Woudvaart onder Oppenhuizen, en zulks in elf perceelen bij Billetten gespecificeerd.

b. Eene voor weinige jaren nieuw gebouwde en zeer schoon en voordeelig ingerigte STALLING, tot plaatsing van 16 Koeijen en 2 Paarden, waarbij Knechts-Woning, alsmede ruime Bergplaats voor Hooi en Mest, staande en gelegen in de Roomsche Kerksteeg nabij het water, te Sneek.

DEZELFDE NOTARIS zal, op dag en plaatsen als boven, en telkens na den afloop der verhuring, bij provisioneele en finale toewijzingen, en bij strijk- en verhooggelden, aan de meestbiedenden verkoopen:

1. Eene prompte, hecht en net gebouwde HUIZINGE, met derzelver BERGPLAATS en daarbij gelegen groote HIEMINGE en APPELHOF, benevens verdere annexen, staande en gelegen even buiten de Oosterpoort, nabij het Israelitische Kerkhof te Sneek, en aldaar gekwoteerd met no. 11, thans door *Jan. Anskes Groensma* bewoond.
2. Eene hechte en wel ter neeringstaande HUIZINGE en SLAGTERIJ cum annexis, staande en gelegen aan het Grootzand op de Scharren te Sneek, en aldaar gekwoteerd met wijk, 5 no. 125, de Huizinge door *Jan Dekker* cum uxore als huurders bewoond, en de Slagerij met de daarbij zijnde Koestallen bij *Jacob Glazer* in huur; beide perceelen den 12 Mei 1827 voor den kooper te aanvaarden.

Mr. J. J. WIERSMA, Notaris te Sneek, zal als daartoe benoemd door de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende ten gemelde Stede, ten overstaan van den heer Vrederegter van het kanton Sneek, publiek bij verhooggelden aan de meestbiedenden presenteren te verkoopen:

1. Zekere 2 bunders en circa 94 v. roeden uitmuntend best GREIDLAND, gelegen in de roode of groote Hem, onder het behoor der stad IJlst, en aldaar belast op no. 120 met twee floreen, bezwaard per 36¼ v. roeden met 35 cents jaarlijks, en voorts met het mede onderhoud van eene Molen en Dijken.
2. Een stuk van 2 bunders en ruim 57 v. roeden best vruchtbaar GREIDLAND, gelegen in gemelde Hem, bij de Rogmolen Polle aldaar, belast op no. 165 en 182, mede met twee Dijksfloreen en verdere lasten, alles zoodanig deze beide perceelen bij *Binne Rinks Groenveld* worden gebruikt; zijnde dezelve breder bij billetten omschreven, en St. Petri 1827, voor den kooper te aanvaarden.
3. Zekere 3 bunders en nagenoeg 55 v. roeden GREIDLAND, over hoog en laag in eene zeer vruchtbare en welgelegene ZATHE en LANDEN, met de kwoteele aandeelen in de HUIZINGE en SCHURE cum annexis, *het Bosch* genaamd, staande en gelegen onder den dorpe Oosthem, bij *Klaas Gosses Bosma* in huur, tot St. Petri en den 12 Mei 1831, en alsdan vrij te aanvaarden.
4. Eene prompte HUIZINGE, gekwoteerd met no. 190, met derzelver HOVINGE en HORNLEGER cum annexis, staande en gelegen binnen de stad IJlst, door wijlen den Koopman *Jan Gosses Wytzes* als eigenaar laatst bewoond geweest en met er dood ontruimd, met eene daarbij gebruikte en in de nabijheid van dezelve gelegene Tuin of plek Gronds; dadelijk na de finale toewijzing voor den kooper te aanvaarden.

Wie gading maken, komen op Vrijdag den 12 Januarij 1827 bij de finale toewijzing, des namiddags ten 3 uren, ten huize van de kasteleinsche *Tryntie Aukes de Boer*, te IJlst.

Mr. J. J. WIERSMA, Notaris te Sneek, gedenkt publiek bij strijk- en verhooggelden aan de meestbiedenden te verkoopen:

1. Eene kapitale en zeer propere betimmerde heeren HUIZINGE en ERVE cum annexis, gekwoteerd in wijk 2, Buurt 3, met no. 150, staande en gelegen in den Lemmer, door Mejufvrouw de weduwe *A. Witteveen*, als eigenaarsche wordende bewoond en gebruikt, hebbende achter eene vrije uitgang op de Lijnbaan; bestaande in vijf roijale Woonkamers, twee uitmuntende Kelders, Keuken, en boven eene schoone Zolder, met beschoten Dak over het geheele Huis, waarbij voorts eene groote Bleek, Regenbak, en achter een Schuurtje, en onderscheidene andere Geriefelijkheden.
   Kunnende door de gegadigden bezigtigd worden, des Donderdag voor de provisionele toewijzing. —
2. Eene welbeklante en zeer ter neering staande HUIZINGE en GORTMAKERIJ, met eene daar achter zijnde STAL, voor drie Paarden en berging van genoegzaam Hooi voor dezelve, staande en gelegen op de Nieuwe Buren aldaar gekwoteerd met wijk 3, no. 236, thans bij den eigenaar *Willem Muurling*, bewoond.
3. Eene WONING, SCHUUR en WAGENHOK, staande mede op de Nieuwe Buren, te Lemmer en aldaar gekwoteerd met wijk 3, no. 221, wordende de Schuur en het Wagenhok, door den eigenaar zelve gebruikt en de Woning door *Pieter Jans Peerlkamp*, cum uxore in hurige bewoond.
4. Eene ruime WONING, cum annexis, staande en gelegen op het zoogenaamde Turfland, nabij de Nieuwe-brug aldaar, gekwoteerd met wijk 2, Buurt 2, no. 135, thans door *Simon Heimans de Jong*, bewoond voor 52 guldens in het jaar.
5. Eene prompte WONING, staande en gelegen op de Lijnbaan, achter het vorig perceel, gelijk gekwoteerd, met de daar achter gelegene groote Bleek en verdere annexen, thans door *Fedue Hylkes Spaan* en *Vrouw*, als huurders bewoond voor 55 cents per week.
6. Eene HUIZINGE, waar achter een groote Bleek en verdere annexen, staande en gelegen mede aan de Lijnbaan te Lemmer, gekwoteerd wijk 3, Buurt 1, no. 190, thans door de weduwe *Johannes Tjebbes Papjes*, als huurdersche bewoond, voor *f* 40, jaarlijksch.
7. Eene HUIZINGE, BLEEK en verdere annexen, staande en gelegen in de Schans aldaar, gekwoteerd met wijk 3, Buurt 4, no. 275, door *Jan Andries Riemersma* en *Vrouw* bewoond, voor een huur van *f* 55 guldens in het jaar.
8. Eene prompte HUIZINGE, cum annexis, staande en gelegen bij het Kerkhof mede aldaar, gekwoteerd met wijk 3, Buurt 1, no 208, door *Rienk Klazes Platte*, als eigenaar bewoond en gebruikt.
   Alle welke Vastigheden den 12 Mei 1827, door de Koopers kunnen worden aanvaard.

Wie hier aan gadinge maken, komen op Zaturdagen den 13 Januarij 1827, bij provisionele en den 27 derzelfde maand bij finale toewijzing, telkens des avonds ten zes uren, ten huize van den Logementhouder *Hendrik le Heux*, in den Wildeman te Lemmer, en koopen op alsdan voortelezen Conditien, die inmiddels bij voornoemden Notaris, als mede bij den heer J. GREIDANUS, Secretaris te Lemmer te vernemen zijn.

Mr. J. J. WIERSMA, Notaris te Sneek, zal, als daartoe benoemd door de Regtbank van Eersten Aanleg zitting houdende ten gemelde stede, ten overstaan van den heere Vrederegter van het Kanton Sneek, publiek bij strijk- en verhooggelden aan den meestbiedenden presenteren te verkoopen:

1. Eene zeer schoone en extra Vruchtbare ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHURE, HOVINGE, BOOMEN en PLANTAGIE, benevens eene WATERMOLEN en verdere annexen, staande en gelegen te Sandfirden, groot in het geheel naar naam en faam, 35 bunders en ruim 27 roeden, alle voortreffelijke Greidlanden, om en bij de Huizinge gelegen, bezwaard met plus minus 18¼ Dijks-floreen en verdere lasten, alles zoodanig zulks door den mede-eigenaar *Pier Teades Zandstra*, wordt bewoond en gebruikt.
2. Zekere 55 v. roeden 11 v. ellen 54 v. palmen, Greidland aldaar, *Hethuis fleed* genaamd, liggende in de nabijheid van gemelde Zathe en daarbij door voornoemden *P. T. Zandstra*, mede gebruikt wordende.

Welke Vastigheden, breeder bij Billetten omschreven, Sint Petri en den 12 Mei 1827, door de koopers kunnen worden aanvaard.

Wie gading maken, komen op Dingsdagen den 16 Januarij 1827, bij provisionele- en den 30 derzelfde maand, bij finale toewijzing, telkens des namiddags ten 2 uren, ten huize van de weduwe *Engbert Dalsma*, Logementhouderfche in den Witten Arend te Sneek, en koopen op als dan voortelezen Conditien, die inmiddels bij bovengenoemden Notaris te vernemen zijn.

De Notaris K. J. VAN DER VEEN, te Dragten, zal op Dingsdag den 16 Januarij 1827, des middags ten 12 uren, ten huize van *Klaas Brandtjes Veenstra*, herbergier in de Rottevalle, bij de finale toewijzing, publiek presenteren te verkoopen: Eene uitmuntende ZATHE en LANDEN, staande en gelegen nabij de Kerk te Oostermeer, en zulks in dertien perceelen, als:

1. Ongeveer 60 ned. roeden Bouwland, *de Polle* genaamd. Waarop geboden is *f* 185 : 00.
2. Eene Huizinge en Schure cum annexis. Zijnde daarop geboden *f* 756 : 00.
3. Een Appelhof, groot 25 v. roeden. Gebragt op *f* 130 : 00.
4. Een kamp Bouwland van 2 bunders en 20 v. roeden. Waarop geboden is *f* 731 : 00.
5. Een kamp Bouwland van 1 bunder en 37 v. roeden. Waarop geboden is *f* 425 : 00.
6. Een kamp Bouwland van 2 bunders en 75 v. roeden. Waarop geboden is *f* 1050 : 00.
7. Een kamp Bouwland van 1 bunder en 38 v. roeden. Waarop geboden is *f* 500 : 00.
8. Een kamp Bouwland van 2 bunders en 20 v. roeden. Waarop geboden is *f* 400 : 00.
9. Ongeveer 2 bunders en 20 v. roeden Weidland, *Houke Wilgen* genaamd. Waarop geboden is *f* 326 : 00.
10. Een stuk Weidland van 1 bunder en 65 v. roeden in Hauke Wilgen, *de zeven Akkers* genaamd. Waarop geboden is *f* 140 : 00.
11. Een fenne Weidland van 2 bunders en 75 v. roeden. Waarop geboden is *f* 765 : 00.
12. Ongeveer 1 bunder en 37 v. roeden Maden op het Maadland. Waarop geboden is *f* 520 : 00.
13. Ongeveer 1 bunder en 65 v. roeden Maden aldaar. Waarop geboden is *f* 426 : 00.

De Notaris K. J. VAN DER VEEN, te Dragten, zal publiek bij strijk- en verhooggeld, presenteren te verkoopen, op Dingsdag den 16 Januarij 1827, des namiddags ten 2 uren, ten huize van *Klaas Brandjes Veenstra*, herbergier in de Rottevalle:

Twee kampen allerbest BOUW-, HOOI- en WEIDLAND, zijnde thans zeer oude Greide, ieder groot ongeveer 90 nederlandsche v. roeden, gelegen achter elkanderen aan den Oostkant van de Vaart op het Zuideind van en aan het geburte van de Rottevalle, en zulks in twee perceelen, op den 5 Maart 1827 vrij te aanvaarden; behoorende in eigendom aan de weduwe van *Jakob Kornelis*, in de Rottevalle woonachtig.

Mr. J. HANEKUIJK, Notaris te Harlingen, zal op Woensdagen den 10 en 24 Januarij 1827, bij de beschrijving en finale toewijzing, telkens des avonds ten 7 uren precies, ten huize van den kastelein *Hendrik F. de Boer*, in het Logement *de Oijevaar* aldaar, publiek verkoopen:

Eene uitmuntende en van ouds bekende HUIZINGE, KOEK- en BANKETBAKKERIJ cum annexis, *het Paradys* genaamd, staande aan de Noordkant van de Voorstraat te Harlingen, wijk C, no. 20, in diervoegen hetzelve door den eigenaar *E. Kuiper* wordt bewoond en gebruikt; op den 12 Mei 1827 of zoo veel eerder als den verkooper convenieert te aanvaarden.

Mr. J. HANEKUIJK, Notaris te Harlingen, zal op Woensdagen den 17 en 31 Januarij 1827, bij de beschrijving en finalen palmslag, telkens des avonds ten 7 uren precies, ten huize van den kastelein *H. Winter*, in het Heeren Logement aldaar, publiek verkoopen:

1. Eene uitmuntende modern betimmerde HEEREN HUIZINGE, ERF en daarachter staand PAKHUIS, cum annexis, staande en gelegen aan de Noordkant van de Voorstraat, en op- en afslag hebbende aan de Zuidkant van de Noorderhaven binnen de stad Harlingen, in wijk C, no. 26 en 171, zoo en in diervoegen dit perceel thans wordt bewoond door de eigenaars den Wel-Edel Gestrengen heer *J. A. v. d. Straten*, Kolonel en Kapitein ter Zee cum uxore; op den 12 Mei 1827 of zoo veel eerder, als de verkoopers convinieert, te aanvaarden.
2. Eene hechte en wel gebouwde HUIZING en ERF cum annexis, *de Goudene Letters* genaamd, staande aan de zuidzijde van de Osfemarkt te Harlingen, in wijk F, no 92, door den Commies Visiteur *Keller* in huringe gebruikt wordende, tot den 12 Mei 1827, en aldan vrij te aanvaarden. Breeder volgens Billetten.

Er wordt gevraagd, tegen den 12 Mei eerstkomende, op eenen HOUTZAAGMOLEN, een MIDDEN- en een ONDER-KNECHT; de *Midden-Knecht* bij voorkeur gehuwd. Zij, die hiertoe genegen mogten zijn, mits tot het daartoe vereischt wordende werk bekwaam en van goed gedrag zijnde, vervoegen zich met gefrankeerde Brieven, doch liefst in persoon, hoe eerder hoe liever, te *Workum*, bij WOPKE J. BROUWER, Houtkooper.

Mr. NAUTA, Notaris te Rinsumageest, zal op Zaturdag den 20 Januarij 1827, ten huize van *Luitjen Bastiaans van der By*, Kastelein te Akkerwoude, bij den provisionelen en op Zaturdag den 3 Februarij daaraanvolgende, ten huize van *Eelke Edzes Westra*, kastelein te Veenwouden, bij de finale toewijzing, telkens des namiddags ten 2 uren, publiek bij strijk- en verhooggeld presenteren te verkoopen:

Acht en twintig bunders en ruim zes en zestig vierkante roeden, BOSCHLAND, gelegen onder Akkerwoude, het *Groeneveld* genaamd, voorzien van welig tierend Esken, Beuken, Eiken en Ipen Kaphout, en zulks in 12 perceelen, in eigendom toebehoorende aan den Hoog Wel geb. heer Jr. *M. C. F. J. de Rotte*, te Rinsumageest.

De Deurwaarder J. J. KIJL, te Sneek, zal publiek bij boelgoed en gereden gelde presenteeren te verkoopen, 8 zware Ipen Boomen op stam; eenige Eiken Boomen van onderscheidene lengten en zwaarten, een aanzienlijke partij Boschhout, bestaande uit Elsen Esfen en Ipen hout; alles geschikt voor Blokmakers, Wieldraaijers en Pompmakers, benevens een groote menigte Brandtakhout, alles staande en gelegen aan het Kerkhof, en op het buitengoed van den Hoog Wel Geboren heer *S. van Welderen Rengers* te IJsbregtum.

Wie hieraan gading maakt, kome op Donderdag den 18 Januarij 1827, des morgens ten 9 uren, te IJsbregtum, en koope op conditien als dan voor te lezen.

De ondergeteekende, in kwaliteit als Testamentaire Executeur der nalatenschap van wijlen den heer GABE SJOURES ROLSMA, in leven Notaris te Bolsward, en mede als gelastigde van de Erfgenamen van wijlen SJOUKE GABES ROLSMA, in leven Deurwaarder bij het Vredegeregt aldaar, en deszelfs overledene Echtgenoote ELISABETH CHRISTIAANS GROENEWOUD; gedenkt op Woensdag den 17 Januarij 1827, des voormiddags ten 10 uren, in het Logement de Wijnberg te Bolsward, te doen, Rekening en Verantwoording van zijne gehoudene administratie van gedachte nalatenschappen, en voorts de voorhanden zijnde gelden, aan de daartoe regthebbenden uittebetalen, wordende ten dien einde een ieder welke daar bij eenig belang mogt hebben, verzocht, op voorschreven tijd en plaats te compareren.

Bolsward, den 3 Januarij 1827.

N. MEIJER, *Notaris*.

De Notarien G. KEUCHENIUS, te Kondum, en H. ALBARDA, te Workum, zullen publiek, bij strijk- en verhooggeld, presenteren te verkoopen:

Eene zeer vruchtbare ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE, SCHURE, WATERMOLEN cum annexis, staande en gelegen onder Workum, *de Kalmer* genaamd, groot naar naam en faam ruim 36½ bunders, wordende thans bewoond en gebruikt door den eigenaar *Olfert Tækes van der Pal*, belast te Workum met 21 pondematen 2 einsen 16 penningen Floreen, en te Nieuwhuisum met 2 stuivers 10 penningen; kunnende St. Petri en den 12 Mei 1827 vrij worden aangevaard.

Waarvan de provisionele verkoop zal plaats hebben op Vrijdag den 19 Januarij 1827, ten huize van *Jildert Geerts Steerstra*, en de finale verkoop, op Vrijdag den 2 Februarij 1827, ten huize van de wed. *Jacob Lolles de Vreeze*, te Workum, telkens des nademiddags ten 2½ uren. Zijnde de Conditien vooraf te vernemen bij de voornoemde Notarien, en de Secretaris A. L. POTMA, te Workum.

De Notaris J. G. VAN BLOM, te Dragten, zal op Donderdag den 11 Januarij 1827, des namiddags ten 4 uren, ten huize van den Logementhouder *Meulman*, aldaar, publiek bij strijk- en verhooggeld, presenteren te verkoopen:

Een PRAAM-SCHIP, met Plegten en Luiken, Mast, Zeilen, Touwwerk en verder toebehooren, genaamd *het Fortuin*, groot 4½ lasten, liggende thans te Dragten bij de Merewijk, laatst bevaren door *Linze Pieters de Jong*, en bij denzelven te bevragen.

UIT DE HAND TE KOOP: Eene moderne, voor weinigen tijd geheel nieuw gebouwde heeren HUIZINGE; bestaande uit drie Kamers, Kantoor en Keuken, allen van de noodige geriefelijkheden voorzien, en daarboven eene prompte en ruime Zolder, met beschoten Dak; benevens derzelver voor- en achterhebbende, proper aangelegde, Bloem- en Moestuin, en verder Erf, cum annexis, staande en gelegen te Rauwerd, bewoond en in gebruik geweest, bij den heere *C. E. Bakker*, voor dezen Notaris aldaar, thans Griffier bij het Vredegeregt van het Kanton Hindelopen, woonachtig te Workum. — Informatien te bekomen en Conditien te vernemen bij den heere H. S. TJALSMA, te Sneek.

ADVIJS *van den heer* A. A. VAN BOELENS, *uitgebragt in de vergadering der Staten-Generaal, Tweede Kamer, gedurende de Zitting van donderdag den 21 december 1826.*

EDEL MOGENDE HEEREN!

Gelijk in het vorige jaar, zoo ook nu deel ik met Z. E. den Minister van Financien in deszelfs hoop en aangename gewaarwording, dat de voorspoedige Staat van 's Rijks financien Z. E. volkomen in de gelegenheid stelt, om eene verligting van belastingen aan te kondigen. Eere zij den Bestuurder van een vak, dat, bijna onoverzienbaar, zoo veel verstand, doorzigt en werkzaamheid vordert, en waarvan de uitkomst zoo gunstig is geweest.

Ja, E. M. H. H.! schoon men in aanmerking neme de zware, zeer zware rijkslasten (ik zwijg van de stedelijke, districts en dorpsbezwaren), die oorspronkelijk geheven worden, dat geen voorwerp van weelde, zelfs geen voorwerp van de noodzakelijkste behoefte, daarvan bevrijd is; dat deze belastingen niet genoegzaam zijnde, nieuwe lasten of additioneele opcenten op de oude moesten gelegd worden; dat de nu aangekondigde vermindering alleen betrekking heeft tot het wegnemen van eenige dier opcenten, blijft dezelve niet te min (vooral in tegenstelling van de treurige deficits van vroegere jaren) een opbeurend teeken van den verbeterden staat onzer financien en opent een schoon vooruitzigt, dat achtervolgens meer belangrijke ontlastingen zullen worden daargesteld.

Zoo heeft de Landman, wanneer het over dijk en dam loopend water eenige duimen vermindert, reden om zich te verheugen; zijne hoop klimt, bij het vallen van den vloed, en schoon nog verre verwijderd van de verwezenlijking van zijn verlangen; zijne hoop is genoegzaam gegrond, om zijn vertrouwen te ondersteunen en zijnen moed aantewakkeren.

Ook onze hoop is gevestigd. Wij hebben het begin van verminderde belasting gezien; wij hebben dus een zeker uitzigt, dat de kruin der dijken droog zal worden, dat de additioneele opcenten zullen weg vallen, dat de rivier weer binnen hare natuurlijke oevers zal terugkeeren, en de schoone buitenwaarden boven komen, met andere woorden, dat de algemeene lasten zullen gematigd worden, dat de voordeelige saldo's der jaarlijksche rekening hunnen luister niet slechts ontleenen zullen uit de boven de berekening gestegene ontvangsten, maar wel voornamelijk uit de bezuinigde uitgaven, die beneden de geraamde benoodigde sommen gebleven, van dien kant een voordeelig slot overlaten, op dat alzoo individueele rijkdom en welvaart steeds toenemen, en wanneer eens, waarvoor onze voorouders zorgden, met een stuivertje overtehouden, en niet het juiste inkomen geheel te verteeren, wanneer eens; dat God verhoede! een kwade dag mogt komen, als dan aller harten en beursen, de beste schatkist en spaarbank van den Staat, openstaan, om zonder morren, blijmoedig dien onderstand te geven, dien de nood des Vaderlands vorderen mogt.

Zoude deze hoop, E. M. H. H., een schijnbeeld zijn, een droom, die bij het ontwaken verdwijnt? — Neen; de meermalen geuite wensch van den besten der Koningen, de wil en wijsheid van een Minister, die zich nu reeds zoo verheugt en zich gelukkig acht met de aangekondigde vermindering, zijn ons ten waarborg, dat dit blijde vooruitzigt eens, zoo niet geheel, dan ten minste gedeeltelijk zal worden verwezenlijkt.

In het beoordeelen der Begrooting, welke thans het onderwerp uitmaakt van U. E. M. dilliberatien, acht ik, dat deze gunstige denkwijze omtrent het geregeld bestuur en nuttig gebruik van 's Rijks penningen op den voorgrond moet staan, zal niet een kwalijk geplaatst wantrouwen, eigenwijsheid of onkunde bij vele posten twijfelingen doen geboren worden, die naar de bestaande wijze van inlichting te vragen en te ontvangen, niet geheel zijn weg te nemen: Zoo wel echter zoodanig wantrouwen te ver kan gaan, zoo kan ook eene onbepaalde toetreding tot alles, wat door het Gouvernement wordt voorgesteld, in eene blinde lijdelijke onderwerping ontaarden. Die het eerste weet te vermijden, zal zich door pligtbesef voor het tweede genoegzaam beveiligen; en met zijne stem en medewerking geene wetten daarstellen, waarvan hij niet eenigermate het plan kan doorzien en het doel berekenen.

In de onderhavige begrooting komen posten voor, die ik, wat mij betreft, onder deze cathegorie moet rangschikken. Ik zal daarom eerst mijne bedenkingen opgeven, waarvan echter sommige door de inlichting, welke Z. E. de Minister van Financien gisteren heeft gelieven mede te deelen, wel in eenige opzigten zijn opgehelderd, maar niet geheel verdwenen: ik bedoel Hoofdstuk vijf: Dep. van Binnenlandsche Zaken, 1ste afd. en 2de afd. art. 2 ter som van *f* 1,088,790 voor buitengewone herstellingen en vernieuwingen aan de onderscheidene werken op de rivieren, en *f* 544,300 voor zeehavens en zeewerken in Noord-Holland.

Uit de antwoorden door het Gouvernement op de vragen der sectien gedaan, blijkt, dat de sommen voor zee- en rivier-werken gebragt bestaan 1°. in de kosten van gewoon onderhoud der werken, die ten laste van het Rijk zijn; 2°. in eene som tot aanvankelijke uitvoering van eenige werken, voorgedragen door de Commissie tot onderzoek der beste rivierafleidingen; dat verders de genoemde sommen voor rivier- en zeewerken bestaan in het bedrag tot aanvankelijke uitvoering vereischt, van de werken tot vereeniging van het eiland *Marken* met den vasten wal en tot daarstelling van een kanaal van Ydoorn naar *Marken*; voorts behelst het antwoord des Ministers gunstig denkbeeld omtrent het nut en de noodzakelijkheid van het te graven kanaal van *IJdoorn* naar *Marken*, daar hetzelve aan alle zee- en andere schepen, die de Zuiderzee bevaren, zoo wel voor den handel als voor de marine gelegenheid zal geven, om zonder het altijd schadelijk middel van schepen te behoeven en zonder last te breken, zoo als thans op *Pampus* moet geschieden, aitoos terstond in de diepte der Zuiderzee, den kuil van Marken, intevallen.

Ten opzigte der bedoelde rivier-afleidingen, waaromtrent in het antwoord geene opheldering hoegenaamd te vinden is, en noch de rivieren, noch de plaats, waar die afleiding zoude moeten geschieden, eenigzins wordt aangeduid, zal, na de nadere inlichting door den Minister gegeven, misschien nu door leden, die deskundig zijn, kunnen geoordeeld worden. — En wat betreft de vereeniging van het eiland *Marken* met den vasten wal en het openen van een kanaal van *Ydoorn* naar *Marken*, kan alleen uit het nut door het Gouvernement, in hetzelfde antwoord opgenoemd, eenige berekening gemaakt worden, althans wierd men in de mogelijkheid gesteld, om, in zoo verre de tijd zulks toeliet eenige plaatselijke en zakelijke kennis te erlangen. Onder het groot nut, dat het kanaal van *Ydoorn* naar *Marken*, en dat met de verbinding van dat eiland met den vasten wal in verband schijnt te staan, wordt opgegeven, dat hetzelve aan alle zee- en andere schepen, die de Zuiderzee bevaren, zoo wel voor den handel als voor de marine, gelegenheid zal geven, om zonder schepen te gebruiken of zonder last te breken, zoo als thans op Pampus moet geschieden, terstond in de diepte, de kuil van Marken, intevallen.

Er behoeft weinig kennis van de zaak, om te begrijpen, dat het voor de zwaar geladene zeeschepen een groot nut en voordeel moet zijn, wanneer dezelve diepte genoeg behouden, om dadelijk, zonder ligters of slepers te behoeven of last te breken, naar het IJ, of Amsterdam op te varen; maar daar dit alleen de groote zeeschepen schijnt te betreffen, moet als van zelve de vraag oprijzen, is dit nut, dit voordeel niet mede eene voorname beweegreden geweest, tot het graven van het groote Noordhollandsche kanaal. De zware schepen uit de Noordzee komende en Pampus niet kunnende passeren en die anders in het Vlie inkomen, kunnen immers in het Nieuwe Diep binnen vallen; en voor de gewone schepen, die uit de provincien de Zuiderzee bevaren, zal de oude koers welligt voldoende zijn. Daar de voorgestelde som alleen schijnt te zullen strekken tot aanvankelijke uitvoering van die werken, zal het van belang zijn te weten de vereischte kosten tot geheele afdoening benoodigd; en daar die aanvankelijk benoodigde gelden reeds zoo hoog schijnen te zullen loopen, is het niet onverschillig mede vooraf te weten de gronden, waarop het Gouvernement zich verzekerd houdt, zoo wel van het algemeene nut uit dat werk voortkomende als van de goede uitvoering van hetzelve: immers het leggen van eenen dijk door zee van *Marken* naar den vasten wal kan misschien den kundigsten ingenieur van den waterstaat wel eens verre buiten zijne berekening loopen, ook kunnen er gedurende de uitvoering zich zwarigheden opdoen, die moeijelijk te voorzien waren. Er behoort dus in eene zoo belangrijke en kostbare onderneming meer dan gewoon onderzoek en de meeste zekerheid op eene goede uitkomst plaats te hebben, dat dezelve, eens begonnen zijnde, en aanvankelijk reeds groote kosten veroorzaakt hebbende, dient te worden voortgezet, schoon het nut, dat men zich daarvan had voorgesteld, ook slechts ten halve de bestede gelden kan opwegen.

Deze en meer bedenkingen, die kunnen gemaakt worden, ook zonder het inzien van eenig plan of van eenige bestekken, zijn mij gewigtig voorgekomen, en hoewel ik hoogstens bewonder zoo vele nuttige binnenwerken en ondernemingen, die onzen leeftijd kenmerken en de regering van onzen Koning in 's lands geschiedenis voor altijd roemrijk zullen maken, — hoezeer ik minder zwarigheid maak mijne stem te geven tot gebruik van gelden, die strekken moeten tot het ondernemen en voltooijen van algemeen nuttige werken, die, wanneer zij aan het doel voldoen, niet als uitgave, maar als een opgelegd kapitaal mogen beschouwd worden, waarvan de natie in vervolg van tijd den interes met woeker mag terug verwachten, moest ik echter, voor dat ik in dezen tot een zeker besluit konde geraken, den wensch opvatten, dat ik, hetzij door inlichting van het Gouvernement, hetzij door de redevoeringen der geëerde Leden, die te dezer materie zouden spreken, meer licht en zekerheid ontvangen zoude, en het verheugt mij, dat deze wensch niet geheel ijdel is geweest.

Uit het geen Z. Exc. de Minister ter opheldering heeft gesproken, blijkt het, dat de werken bij *Marken en IJdoorn* in het naauwst verband staan met de afdamming van het IJ. De voordeelen, die men derhalve van die werken te wachten heeft, zullen geheel afhangen van het nut, dat uit deze afdamming geboren wordt, welk nut niet alleen moet opwegen tegen de enorme kosten, die daartoe vereischt worden, maar ook tegen de beletselen en het oponthoud voor schepen, die uit de landprovincien dagelijks in menigte de Zuiderzee bevaren, en thans vooral zonder met de droogten bij Pampus te doen te hebben, den gewonen koers naar het IJ nemen, zonder aan eenig oponthoud (het geen vooral voor de veerschepen van groot belang is) onderhevig te zijn.

Daar omtrent die afdamming algemeen niet gunstig schijnt geoordeeld te worden, en sommigen zelfs meenen, dat dezelve niet alleen onnut zoude zijn, maar voor de scheepvaart en den handel, vooral voor Amsterdam, de verderfelijkste gevolgen hebben, zoo wensch ik gaarne voor dat ik mijne stem zal behoeven uittebrengen, des Minsters tegenbedenkingen daaromtrent te mogen vernemen, alsmede eene nadere inlichting, of die afdamming tot voorkoming van rampspoeden bij hooge zeeën zoo uiterst noodzakelijk is, of de mogelijkheid van die afdamming door deskundigen als zeer uitvoerbaar wordt gerekend, en of aan de vaart op de Zuiderzee, door de schepen te dwingen om het kanaal van *IJdoorn* te bevaren, geen belangrijk en kostbaar bezwaar en tijdverzuim worde toegebragt?

Tegen de hoop op vermindering van lasten, waarvan ik straks gesproken heb, schijnt te strijden het geen thans het onderwerp mijner rede zal zijn, namelijk de Nederlandsche en Brusselsche Loterijen en waarlijk het supprimeren van deze, schoon belangrijke, middelen voor de schatkist is mijns oordeels nog meer te verlangen dan eenige ontheffing der bestaande belastingen.

Immers de waardigheid van het Gouvernement, de zedelijkheid van de ingezetenen verzetten zich tegen dezelve. Of stelt het Gouvernement zich ten deze niet schijnbaar gelijk met den winst bejagenden bankhouder en dobbelaar. Vuurt het zijne onderdanen niet aan om den kans te wagen, en in welk een gezichtspunt wordt het vernederd, wanneer men van den rondloopenden uitventer der loterij-briefjes, dikwijls verleidende bedriegers, in zijne gedachten tot den bankhouder opklimt?

Dat de loterijen nadeelig zijn voor de zedelijkheid der ingezetenen zal wel weinig bewijs noodig hebben. Getuigen zoo vele huisgezinnen, waarin armoede en tweedragt, gewone gezellinnen van eene telkens te leur gestelde hoop op winst, het voorheen bestaande huisselijk geluk vervangen hebben. Getuigen zoo vele eertijds welgestelde landlieden, die het wegslepende uitzigt op een' hoogen prijs, welken de vleijende tong eens menschkundigen bedriegers hun als reeds aanwezig met de schoonste kleuren afschilderde, niet kunnende wederstaan, evenmin als de hoop, om door nieuwe inlagen het verlies te vergoeden, tot den bedelstaf gebragt zijn. — Getuigen zoo vele regtsgedingen over acceptatien, die de voorzigtige schuldeischer den onnoozelen schuldenaar wist te doen afgeven om eenen beter titel te hebben ten einde in regten te ageren: meenende, dat schulden uit deze loterijen even zeer als die uit andere hazardspelen voortspruitende in 's lands wetten geene voorziening vonden.

Men zegge niet, dat de natie eene bijzondere en als ingeboren zucht heeft, om in diergelijke spelen den kans te wagen, en zij, wanneer binnenlandsch geene gelegenheid gegeven werd, hare gelden bij vreemdelingen zouden besteden. Behalve dat er middelen bestaan, om zulks of te beletten of moeijelijk te maken, kan deze reden nooit afdoende zijn, daar, wanneer het waarheid is, dat deze neiging, die zoo ligt in verderfelijke speelzucht ontaardt, zoo algemeen is, zij dan onder de nationale ondeugden moet gesteld worden, welke het de pligt van het Gouvernement is, zoo veel mogelijk te verbeteren, nimmer aantevuren.

Hoezeer dit laatste intusschen plaats heeft, kan uit des Ministers antwoord blijken op de vraag der sectien nopens de administratie-kosten. Volgens hetzelve beliepen de inzetten gedurende 1820, 1821 en 1822 jaarlijks plus minus 2,000,000, in 1823 3,000,000 en elk der jaren 1824 en 1825 meer dan 4,000,000.

Hoe vele millioenen tranen zullen welligt den akker bevochtigd hebben, die voor de schatkist zulke heerlijke vruchten heeft opgeleverd!

Daar het gezegde ten doel heeft met opoffering van geldelijke belangen van den Staat de zedelijkheid der ingezetenen te bevorderen, of ten minste de onzedelijke neiging en daaruit voortvloeijende ellendige gevolgen niet te begunstigen, zoo zal de overgang, welken ik thans maak tot de uitgaven voor de lagere en hooge scholen, minder verwijderd kunnen worden beschouwd. De kosten toch, die landswege jaarlijks voor het lager en hooger onderwijs vergund worden, toonen duidelijk aan, welk eenen prijs het Gouvernement stelt op het verspreiden van ware verlichting en het voortkweeken van alle wetenschappelijke kennis en zedelijke beginsels, die den mensch veredelen en hem tot den besten burger en onderdaan vormen kunnen.

De som van 30,000, welke als subsidie voor het bouwen van school-localen wordt aangewezen, schijnt aan de behoefte niet genoegzaam te zullen kunnen voldoen. Immers wanneer men met de Noordelijke provincien bekend is, en met de Zuidelijke zal het misschien niet beter zijn, wordt men overtuigd, dat het met de schoolgebouwen, vooral ten platten lande, op vele plaatsen slecht gesteld is, zoo dat sommige uitwendig meer het aanzien van beesten-hokken hebben, dan van plaatsen, waar gewerkt wordt tot eerste ziels-ontwikkeling van kinderen. Behalve het vervallen en afschrikkend uitwendige, is de ruimte dikwijls slechts voor een derde der leerlingen genoegzaam, zoo dat ieder hunner maar eenige duimen overblijven.

Waarschijnlijk echter is het niet de karige hand van het Gouvernement, die in dezen te beschuldigen is, maar de mindere aanvragen van de plaatselijke besturen, die misschien in het lager schoolwezen, dat belang niet stellen dat er mijns oordeels, als dienende tot ontwikkeling van hart en verstand, zoo hoogelijk ingelegen is.

De bedeeling der hooge scholen is zeker naar mate van hare respective behoeften berekend, en dus de eene van de andere zeer verschillende. En met genoegen zie ik de verhooging, die Groningen is te beurt gevallen. Immers is het nu te hopen, dat de vreemdeling die Groningen bezoekt, zich niet meer zal behoeven te ergeren, dat eene oude bouwvallige kerk, naauwlijks onder dak, met neerhangende of afgevallen goten, bijna zonder eene ruit, die niet gebroken is; in het kort een bouwval, die hem terug roept tot het beleg van *Gruno's* vesten, thans voor een gedeelte moet dienen tot eenen Tempel van Minerva, waar de jonge kweekelingen, haar de eerste vruchten van hunne studiën ten offer brengen.

Gelukkig, dat deze Godin, gevierd door Hoogepriesters van den eersten rang, die haar in alle vakken de warmste hulde bieden, voor verkleumen in deze ruïne, of voor het weg vliegen van haren vogel, door de glaslooze ramen niets te vrezen heeft!

Van Franeker, het meer gedrukt, maar op vroegere lauweren zich steeds verheffende Franeker, zoude ik zwijgen, indien ik niet in het vorige jaar, door een van de geëerde leden had hooren betoogen, dat het noodig en wenschelijk ware, dat ook aan haar ontnomen wierde, het weinige, dat haar als een gering geschenk gemaakt is.

Verre van mij, E. M. H. H. zulk een wensch! In tegendeel komt dikwijls bij mij de vraag op, waarom heeft die Akademie onder het wreede lot, dat haar eens trof, moeten blijven zuchten? Zij, de tijdgenoote van Leijden, bijna onder gelijke omstandigheden geboren; als Leijden zich op eenen doorluchtigen vader beroemende, gedurende meer dan 240 jaren de zetel van hooge geleerdheid, de wieg en bakermat van de diepdenkendste wereldwijzen; — waarom moest Franeker in haren tegenwoordigen stand vernederd blijven? Was haar vorige roem vergeten? Was dezelve verduisterd of bezwalkt in de laatste jaren, toen zij nog met den naam van Akademie pronkte? — Immers neen, Zij was en bleef, en is nog als Athenæum de school van hoogere volmaking voor jonge Hoogleeraren, waarvan vele aan andere Akademien beroepen, aldaar een sieraad zijn geworden en onder geleerden van den eersten rang mogen geteld worden, en in aanmerking van het kleine getal leerlingen kunnen velen, door Akademien bekroond, getuigenis van hunne studien geven. — Waren de Akademische gebouwen, de Hortus en verder materieel zoodanig vervallen of ondoelmatig dat de kosten van herstel of in order brenging hooger zouden loopen dan de zaak verdiende? — Ook dat niet! — Elk deskundige zal de goede verdeeling, de gemakkelijkheid bijgelegenheid en netheid der Akademische gebouwen prijzen, terwijl nu, zoo verre zulks mogelijk was, het verval of voorgekomen of verholpen is. Dan men zal zeggen, waartoe zoo vele Akademien en zoo nabij elkander gelegen als Franeker en Groningen? Waar mannen den leerstoel beklimmen, die ware wijsheid en diepe geleerdheid hun waardig maakten, daar zal het aan leerlingen niet ontbreken, die, niet alleen uit het Koningrijk, maar zelfs uit andere landen zullen overkomen, waarvan Franeker zoo vele bewijzen zal kunnen bijbrengen, zelfs uit verre afgelegene gewesten. Immers hoe vele Hongaren hebben nedergezeten aan de voeten van eenen *Venema* en anderen, om wijsheid te hooren? — Dan ik wil U. E. M. attentie niet beledigen, het is de wil van onzen geëerbiedigden Koning geweest, de voormalige Akademie in een Athenæum te veranderen, en zoo bepaalt zich dan ook mijn wensch, dat hetzelve in dien stand door het Gouvernement met geene karige hand moge beschonken worden, op dat Franeker eenmaal de grenzen, die er tusschen een Athenæum en eene Akademie bestaan, in luister voorbij schitterende, haren vorigen rang hernemen en eens weder als Hoogeschool met andere moge wedijveren!

En nu, E. M. H. H. behoeft de Godin der Wijsheid aan die van de Jagt slechts de hand te reiken, en ik vind, hoe wijd anders de afstand zij een', gelijdelijken overgang tot dat Departement. Ik zal mij met hetzelve echter niet lang bezig houden, maar daar mijne rede meest al zich tot goede wenschen bepaalt, er nog deze bijvoegen, minder uit het belang, dat ik daar personeel in stel, als wel uit hoofde van het wezenlijk belang, dat ik vermeen in de zaak gelegen te zijn. Dat ook de moeijelijkheden die de Minister zegt, dat er zijn, om de thans bestaande wet te veranderen, mogen overwonnen en dezelve vervangen worden door eene verbeterde Wetgeving, waarin het beginsel van eigendom meer geëerbiedigd, de acten om te mogen jagen minder tegen geld opgewogen, de zorg en het opzigt tot conservatie van het wild gewijzigd, de onkosten en tractementen verminderd, en de deur voor willekeur geheel gesloten mogen worden.